

Farmakoterapia

FILLIMI

Pas përfundimit të këtij kursi ju do të njiheni me:

01

Njihuni me linjën e parë të farmakoterapisë për lënien e duhanit duke përfshirë përdorimin e duhur të medikamenteve për të maksimizuar rezultatet e ndërprerjes

- Terapi zëvendësuese e nikotinës, Bupropion, Vareklin

02

Informohuni dhe mbi medikamente të tjera për lënien e duhanit.

"Mjekët duhet të inkurajojnë të gjithë pacientët që përpiqen të lënë duhanin, të përdorin medikamente efektive për trajtimin e varësisë nga duhani, përveç rasteve kur ato kanë kundërrindikime ose për popullata specifike për të cilat nuk ka prova të mjaftueshme të efektivitetit".

**Mund të dyfishojë
ose trefishojë
mundësinë e
ndërprerjes afatgjatë**

Terapia individuale

Zgjatja e terapisë

Rregullimi i dozave

Mjekime të kombinuara

Si funksionojnë ato?

**Cilat forma janë
të
disponueshme?**

Sa efektive janë?

Kush mund t'i përdorë ato?

**Cilat janë efektet e
tyre anësore?**

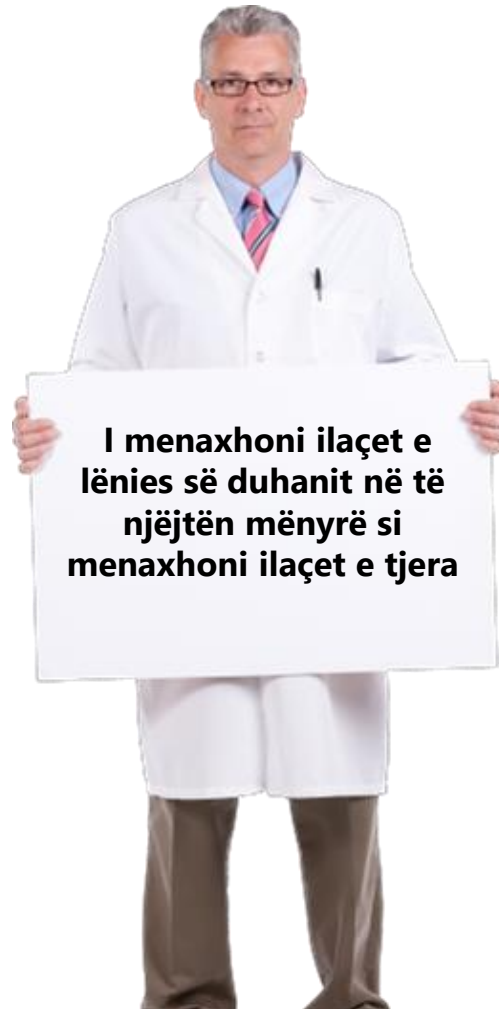
**Çfarë udhëzimesh
duhet t'u jepen
duhanpirësve?**

**Terapia e
zëvendësimi
t të
Nikotinës
(NRT)**

Vareniklinë

Bupropion

**I menaxhoni ilaçet e
lënies së duhanit në të
njëjtën mënyrë si
menaxhoni ilaçet e tjera**

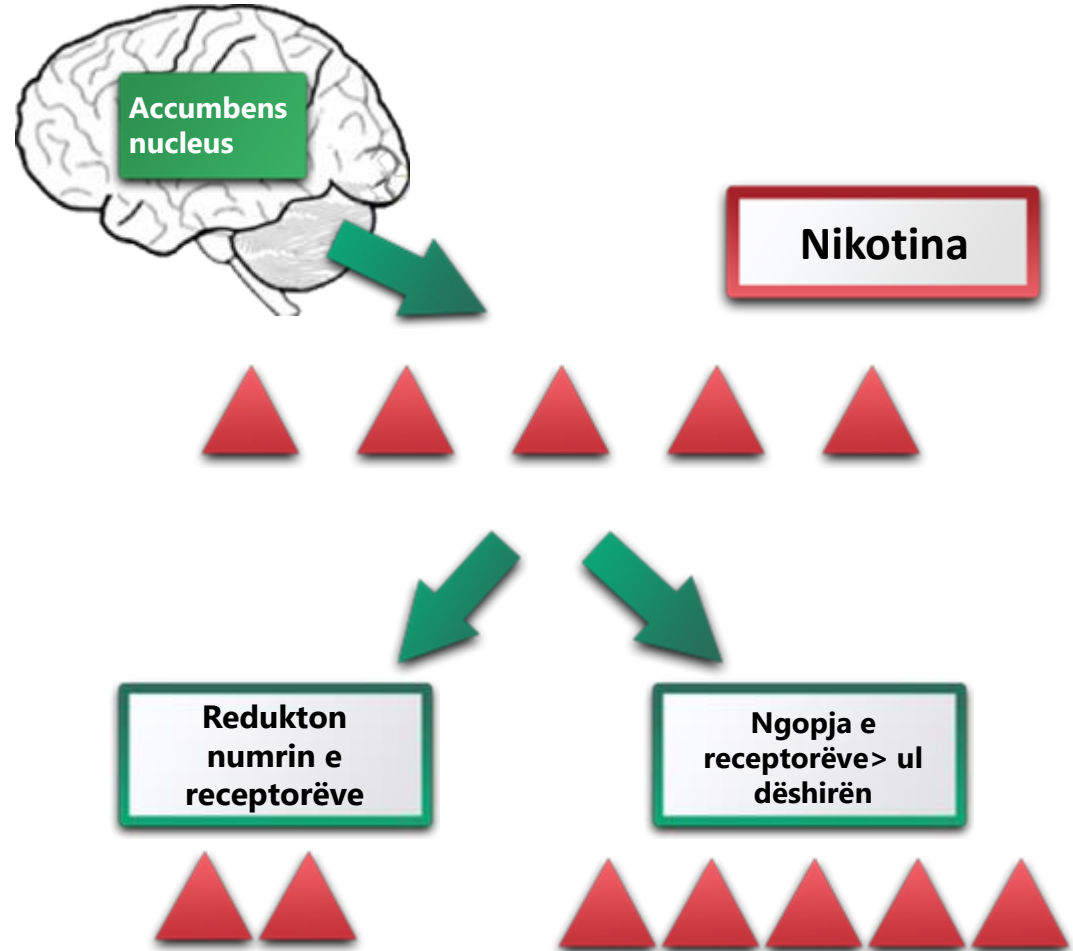
***Udhëzuesi European i Trajtimit të
Duhanit ENSP rekomandon:***

Terapia zëvendësuese e Nikotinës
(NRT) rekomandohet si një
farmakoterapi efektive për
ndërprerjen e duhanit
(niveli i provave A)

Terapia e zëvendësimit të Nikotinës ka qenë në treg më tepër se 40 vjet dhe është tepër e fortë, Niveli A, tregues për efikasitetin e lënies së duhanit. Qëllimet e terapisë zëvendësuese janë:

- Të stimulojë receptorët e nikotinës për të zvogëluar dëshirat dhe simptomat e tërheqjes.
- Të zvogëlojë numrin e receptorëve nikotikë gjatë disa javëve ose muajve.

Leukoplast

16h (25mg, 15mg, 10mg, 5mg)
24h (21mg, 14mg, 7mg)

Inhator

10mg (per cartridge)
2mg (absorbed)

Spray për Gojën

1mg per spray/dose

Çamçakiza

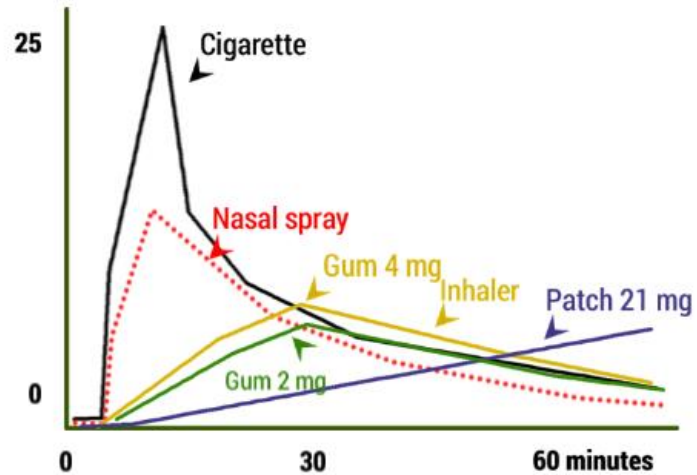
2mg, 4mg

Tableta & Pilula nën gjuhë

1 to 4 mg

Dinamika e nikotinës në gjakun arterial pas pirjes së një cigarete ose NRT

- Formula 16 orëshe vjen në 4 pika të forta (5mg, 10mg, 15mg, 25 mg)
- Patch 24 orëshe vjen ne 3 forma të forta (7, 14, 21 mg)

	0.3 mg/h	0.6 mg/h	0.9 mg/h	1.6 mg/h
16 orë	5mg	10mg	15mg	25mg
24 orë	7mg	14mg	21mg	

Udhëzime

- Aplikoni patch-in në një zonë të pastër, të thatë, pa qime në pjesën e sipërme të trupit tuaj (krahë, gjoks, shpatulla)
- Zëvendësoheni patch-in me një të ri çdo 24 orë.
- Hiqeni patch-in në kohën e fjetjes nëse keni probleme me gjumin.

Çamçakiza

2mg, 4mg

Inhalator

10mg (per cartridge)
2mg (absorbed)

Spray për gojën

1mg per spray/dose

**Tableta & Pilula nën
gjuhë**

1 to 4 mg

- Përdoreni çamçakizin një herë ose dy herë në ditë në të njëjtën frekuencë që do të pinit cigaren .
- Përtypeni dalëngadalë derisa të shijoni nikotinën ose të ndjeni shijen e lehtë në gojë dhe më pas ndaloni së përtypuri.
- Vendoseni çamçakëzin midis faqes dhe gojës.
- Pas një minute përsëriteni procesin derisa t'u kaloj dëshira.
- Shmangni të ngrënin ose të pirin 15 minuta para ose pas përdorimit.

- ☐ **Veproni shpejtë për të adresuar
nxitjet dhe dëshirat**
- ☐ **Përdorni dorën për të imituar
proçesin e pirjes së duhanit**
- ☐ **10 mg nikotinë për fishekë**
 - 4 mg mund të nxirren për fishekë
 - Vetëm 2mg asorbohen sistematikisht

- Së pari, shtypni sprayn
- Shtypni sprayn sa më afër gojës
- Mbaheni disa sekonda në gojë para se ta gëlltisni

- Tableta (1 to 4 mg)
 - Thitheni ngadalë pa e përtypur.
- ***Tableta nën gjuhë (2mg)***
 - Vendoseni nën gjuhë.
 - Shkrihen në gojë pas 15-30 minutash

PËRSHTATJA E dozës NRT

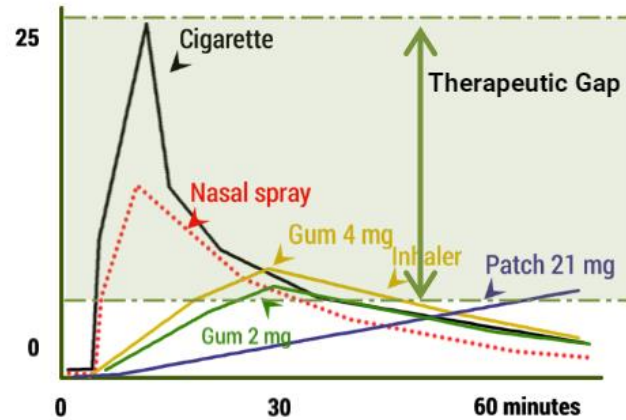

Si shumica e
mjekimeve, doza të
ndryshme
funksionojnë për
persona të
ndryshëm.

50-65% e duhan pirësve e rrisin dozën e NRT

Dinamika e nikotinës në gjakun arterial pas pirjes së cigares ose NRT

Përcaktimi i dozës fillestare për produktet që zëvendësojnë nikotinën përcaktohet nga këto tre pjesë informuese:

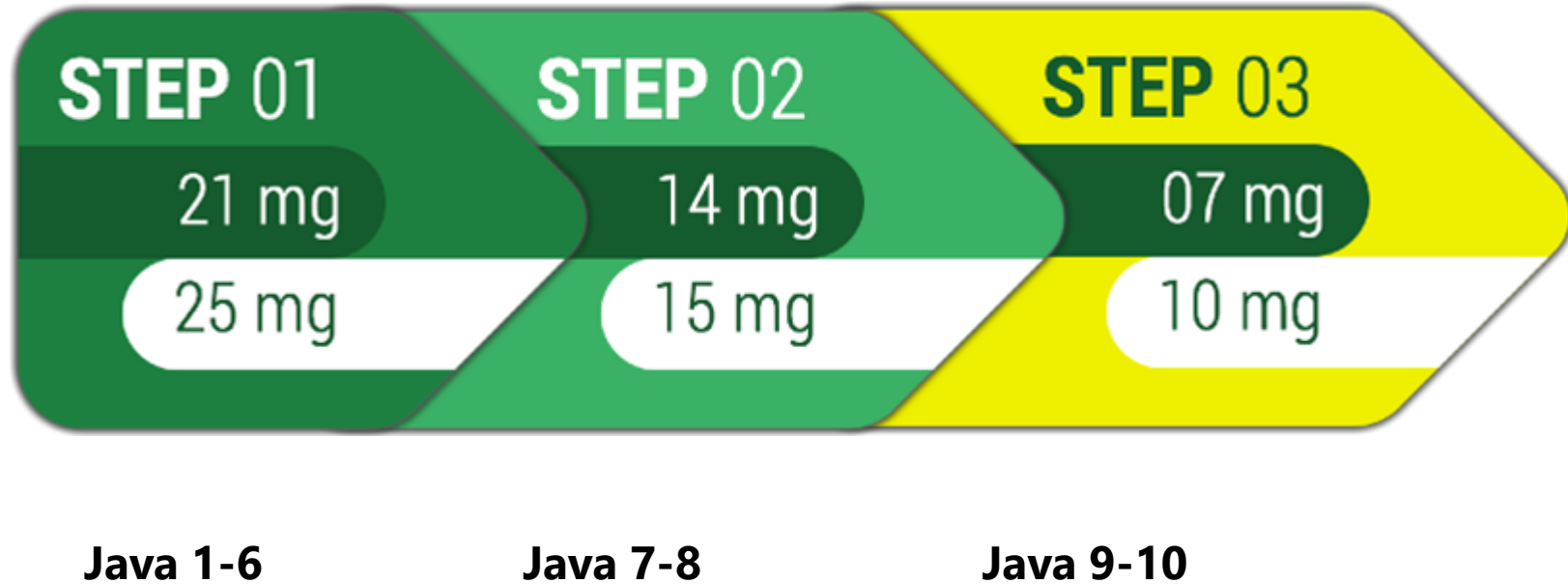
- ☐ Sasia e tymosur në ditë
- ☐ Ora e pirjes së cigares së parë në mëngjes
- ☐ Përvoja të kaluara në lënien e duhanit

1-1.5 mg nikotinë = 1 cigare

Pi duhan $\geq$ 30 Minuta pas zgjimit	Pi duhan $\leq$ 30 minuta pas zgjimit	Leukoplaste 16 orësh	Leukoplaste 24 orësh
<10		10mg çdo ditë; Përdorni NRT me veprim të shkurtër	7mg çdo ditë; Përdorni NRT me veprim të shkurtër
10 - 19	<10	15mg çdo ditë	14mg çdo ditë
20 - 29	10 – 19	25mg çdo ditë	21mg çdo ditë
30 - 39	20 – 29	25mg çdo ditë (25mg + 10mg) çdo ditë	28mg çdo ditë (21mg + 7mg) çdo ditë
	30 - 40	35mg çdo ditë (25mg + 15mg) çdo ditë	35mg çdo ditë (21mg + 14mg) çdo ditë
40+		40mg çdo ditë (25mg X 2) çdo ditë	40mg çdo ditë (21mg X 2) çdo ditë

NRT Leukoplaste

Fleksibë, me format të shkurtër:

Udhëzuesi I Trajtimit European i Duhanit ENSP rekomandon:

Një kombinim i NRT oral me NRT patch, që titrohet duke futur nikotinën e përditshme që merr individi kur pi duhan rrit me sukses lënien e tij (niveli i provës A)

- Tymos 1.5 paketa (35 cig/ditë)
- Tymos brenda 30 min të zgjimit
- Tërheqje në eksperiencat e mëparshme të lënies së duhanit
- Proteza të pjesshme
- Shofer komercial

-30 cig/ditë = 30 – 37 mg nikotinë nga NRTs
-25 mg leukoplast + NRT oral

Nëse pas aplikimit fillestar të nikotinës leukoplast, tërheqja apo dëshirat vazhdojnë, shtoni forma të tjera të terapisë zëvendëuese të nikotinës (çamçakëz ose inhalator për të trajtuar dëshirat sipas nevojës).

Nëse pas 24 orësh, dëshirat vazhdojnë, ju mund të shtoni 7 mg nikotinë leukoplast (rritet vetëm me 7mg)

***Udhëzuesi i Trajtimet European i Duhanit të
ENSP Rekomandon:
Përdorim i zgjeruar i NRT përtej 14 javëve
ka treguar se rrit suksesin në ndërprerjen e
duhanit (niveli i provave A)***

- Profil i mirë i sigurisë
- Lëkurë e acaruar nga ngjitësi i leukopastit
- Nuk ka dëshmi se NRT është e lidhur me përkeqësimin e simptomave CVD
- Rrezik shumë i ulët i varësisë ndaj NRT

A është e sigurt të pish duhan kur
je duke përdorur leukoplastin apo
ndonjë formë tjetër NRT?

**Pacientët janë shumë
më të sigurt kur
përdorin NRT sesa kur
pinë cigare**

**Bupropion SR është I dyti I
linjës së e parë i
përdorimit të mjekimeve**

- Një antidepressiv që redukton dëshirën për të pirë me efekt të dobishëm të ngjashëm me atë të nikotinës
- Linja e parë e farmakoterapisë për lënien e duhanit
- Dyfishon shkallën e abstinencës së duhanit
- Zvogëlon dëshirën

**7 Ditë pas
Ditës së
Lënies**

**Filloni duke
marrë 7 ditë
përpara se ta
lini duhanin**

Dita1 - 3

150 mg Një ditë

**Dita 4 deri
në 12 javë**

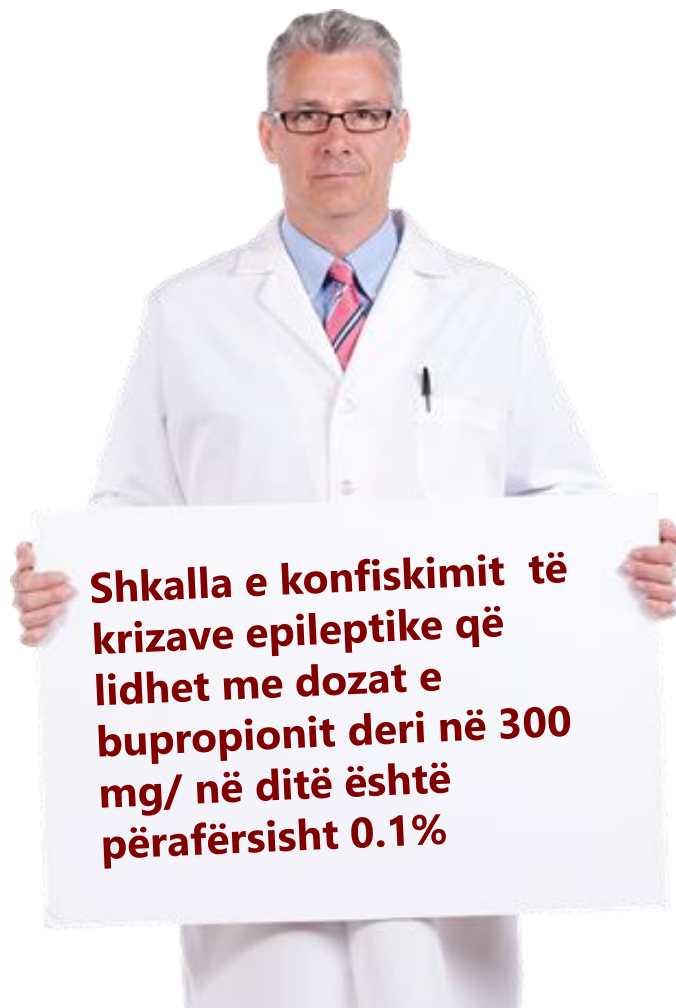

**150 mg në
mëngjes dhe
darkë**

ose me 8 orë diferencë
mes dozave

- Gojë e thatë
- Pagjumësi
- Marramendje
- Vështirësi në përqëndrim
- Të vjella
- Ankth
- Kapsllëk
- Dridhje
- Skuqje lëkure
- *"Nuk ndihem mirë"*

Adresimi i efekteve anësore

- Sigurohuni që të merret siç duhet me një gotë të plotë uji.
- Mund të përdorni ilaçe OTC kundër të vjellave nëse simptomat vazhdojnë.
- Konsideroni zvogëlimin e dozës në gjysmën (duke shkuar prapa në 150mg dy herë në ditë) nëse simptomat janë të rënda ose të padurueshme.

- 18 vjeç ose më pak
- Shtatëzëna; dhënie gjiri; planifikim i shtatëzanisë
- Historia e çrregulimeve të dhimbjeve ose e traumës së kokës
- Përdorimi i hipoglikemikëve gojorë; insulinë
- Historia ose çrregullimi ekzistues i ngrënies; alkolit ose abuzimit të substancave
- Tumore CNS; dëmtime të rënda hepatike
- Duke marrë aktualisht ose ndonjë reagim i mëparshëm i bupropionit ose Wellbutrin
- Përdorimi i inhibitorëve MAO
 - Medikamente shoqëruese që pakësojnë në prag, duke e përfshirë, por jo ta kufizojë
 - Antipsikotikë, antidepressivë, litium
 - Amantadinë, teofilinë
 - Steroide sistematikë; antibiotikë kinolon
 - Anti-malaria

- Tymos 15 cig/ditë
- Shtatë i hollë / peshë e ulët
- Përdorimi i bupropionit në tentativat e mëparshme ka qenë i suksesshëm
- Pa kundërrindikime
- Raporton të vjella kur doza u rrit me 150 BID

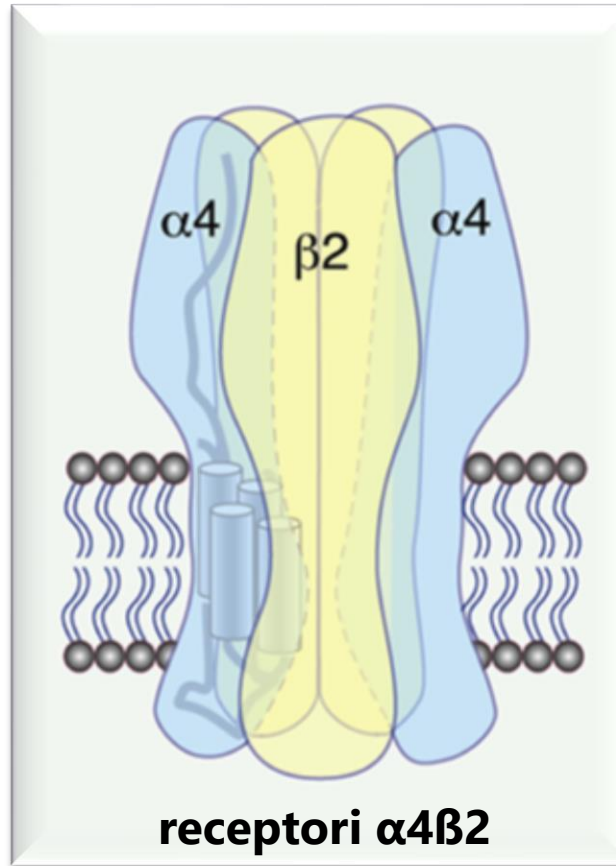
Reduktooni dozën në **150** mg
një herë në ditë

**Vareniklina është
medikamenti i tretë i linjës
së parë të mjekimeve në
lënien e duhanit**

Membrana Qelizore

Vareniklina ...një agonist selektiv i pjesshëm *nikotinik $\alpha 4 \beta 2$ receptori ACh*

Ofron lehtësim nga dëshira dhe
tërheqjet - efekt agonist

Bllokon kënaqësinë dhe efektet e
dobishme të efektit antagonist të
nikotinës

Pirja e duhanit nuk ka Ag Pjesor

Nuk ka Ag pjesor të duhanit

Pirje duhani + Ag Pjesor

$\alpha 4\beta 2$ nAChR

Nikotinë

Ag Pjesor

Pjesa Ag

Agonist

Pjesërisht Agonist

Antagonist

100%

50%

50%

Përgjigje

Dual action of a partial agonist

Mundësi për të lehtësuar
mungesën dhe
tërheqjen kur largoheni

Potenciale për të bllokuar
efektet përforcuese kur
pihet duhan

1-2 javë pra datës
së lënie

Filloni duke e
marrë 1-2 javë
para se ta lini

Dita 1 - 3

0.5 mg Ditore

Dita 4 - 7

**0.5 mg në
mëngjes dhe
në darkë**

Java 2
deri te
Java 12

**1 mg në
mëngjes dhe
në darkë**

Opsion për

Vazhdoni me 0.5 mg në
mëngjes dhe në darkë

Efektet Anësore më të zakonshme

- **Më e zakonshme: të vjella (30%)**
 - Përgjithësisht moderoni ngadalë (e rëndë vetëm 3%); zakonisht kalimtare

Për të ndaluar të vjellat/dhimbjen e kokës

- Merrni një gotë plotë me ujë dhe hani ushqim
- Dimenhydrinate
- Nëse e vjella vazhdon, merrni paarsysh të ulni dozën

Konsideroni Përzgjedhjen e Pacientëve

Kundërindikimet e vareklinës janë të pakta:

- Shtatzënia ose ushqyerja me gji
- Nën moshën 18 vjeç
- Aktualisht duke marrë bupropion
- Reaksion i mëparshëm ndaj vareniklinës
- Histori e mëparshme të insufiçences renale dhe marrja e klimetidinës

Konsiderata të veçanta

-Histori të insufiçences së veshkave

Kategoria e Dëmtimit të Veshkave	Doza e Vareniklinës
I lehtë (kreatininë > 50 dhe < 80ml/min.)	Nuk ka nevojë për rregullim doze
Mesatar (kreatininë $\geq$ 50 dhe $\leq$ 80ml/min.)	Nuk ka nevojë për rregullim doze
E fortë (kreatininë e pastër < 30 ml/min.)	Doza e rekomanduar është 0.5 mg dy herë në ditë. Dozimi duhet të fillojë me 0.5 mg një herë në ditë 3 ditët e para, pastaj të rritet në 0.5 mg dy herë në ditë
Faza e fundit e sëmundjes renale	Bazuar në pamjafueshmërinë, trajtimi me Vareniklinë nuk rekomandohet për pacientët me sëmundje renale të fazës përfundimtare.

Vareniklinë 1 mg BID: Efekte Anësore të Zakonshme

- Efekte anësore të tjera të zakonshme:
 - Pagjumësi (18%)
 - Dhimbje koke (15%)
 - Ëndrra jo normale (13%)
- Efektet anësore mund të jenë të lidhura me dozën; e menaxhuar me titrimin e dozës

Disa studime të kohëve të fundit të dizenuara mirë nuk kanë gjetur prova që të sugjerojnë një rritje të ngjarjeve neuropsikiatrike që i atribuohen këtyre barnave.

- Tymos 30 cig/ditë
 - I motivuar për ta lënë
 - Vareniklinë e përshkruar
 - Ndërpreu duhanin pas 2 javëve pasuese
 - Asnjë dëshirë për duhan
 - Raporton
 - Të vjella
 - Ëndërra
- Dëshiron të ndërpresi ilaçet për shkak të efekteve anësore
- Pra, si do ta trajtoni këtë pacient?**

- Tymos 40 cig/ditë (2 paketa)
- Vareniklinë e përshkruar
- Në gjendje për të reduktuar në 5 cigare ne ditë
- Nuk mund të arrihet ndërprerja e plotë pas 3 javësh

Pra, si do ta trajtojmë këtë pacient të veçantë?

Udhëzuesi i Trajtimit European të Duhanit ENSP Rekomandon:

Vareniklina është një terapi e parë e bazuar në evidenca për ndërprerjen e duhanit, e cila ka treguar se rritë abstinencën e duhan pirëjes në një shkallë më të lartë se sa monoterapia e NRT ose bupropioni (nveli I provave A)

Zgjatja e trajtimit deri në 6 muaj do të zvogëlojë rrezikun e rikthimit.
Efektet anësore zhduken me kalimin e kohës dhe mund të menaxhohen.

Cytisine konsiderohet si linja e dytë e mjekimeve për lënien e duhanit.

Cytisine është një alkaloid natyral i nxjerrë nga farat e bimëve.

- Agonist i pjesshëm $\alpha 4\beta 2$
nikotinik receptori ACh
- Redukton:
 - simptomat e tërheqjes dhe dëshirat
 - Kënaqshmërinë në lidhje me përdorimin e duhanit

- Shumë e lirë
- E sigurt
- E palicensuar në shumë vende të EU

Dita1 - 3

**1 Tablet çdo
2 Orë**

*Duhani duhet të
reduktohet

Dita 4 - 12

**1 Tablet çdo
2 -5 Orësh**

*Pirja e duhanit
duhet të ndërpritet
ditën e 5

Dita 13 - 16

**1 Tablet çdo
3 Orë**

Dita 17 - 21

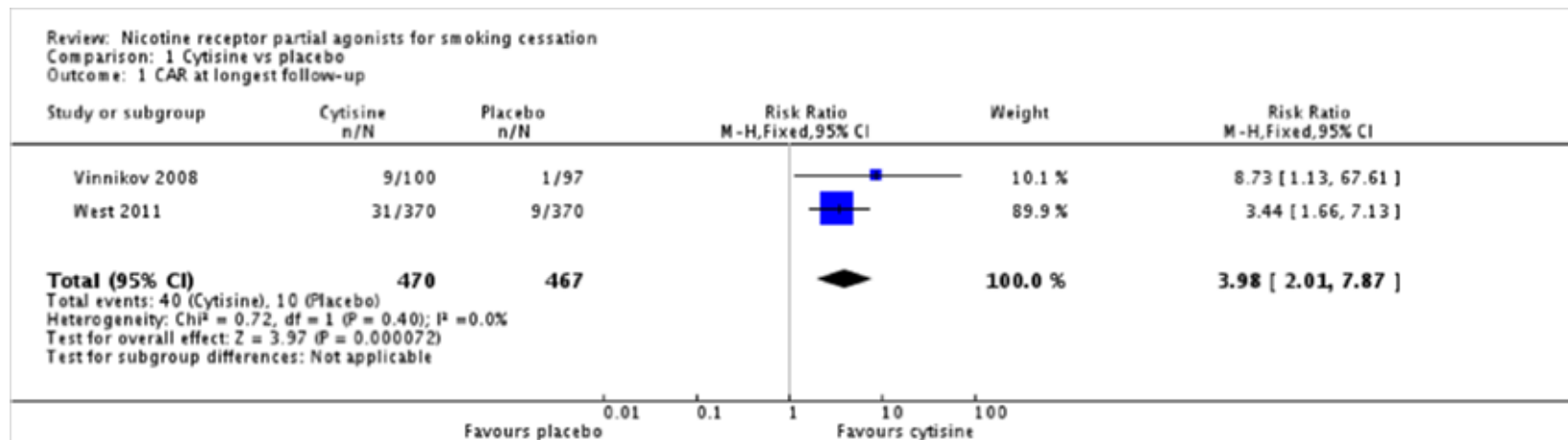

**1 Tablet çdo
5 Orë**

Dita 22 - 25

**1 Tablet çdo
6 -8 orësh**

Cochrane Database of Systematic Reviews

9 MAJ 2016 DOI: 10.1002/14651858.CD006103.pub7

<http://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1002/14651858.CD006103.pub7/full#CD006103-fig-00101>

Udhëzuesi i Trajtimit Evropian të Duhanit të ENSP Rekomandon:

Cytisin duket se rrit normat e lënies, megjithatë provat janë të kufizuara në tri kërkime.
(Niveli i provave B).

Ekziston nevoja për hulumtime të mëtejshme për të shqyrtuar efikasitetin e kësaj ndërhyrje premtuese të ndërprerjes

Monoterapia	Est OR (95% CI)	Est Shkalla e Abstinencës (95% CI)
Tableta	1.0	13.8
Nikotinë leukoplast leukoplast me dozë më të madhe	1.9 (1.7-2.2) 2.3 (1.7-3.0)	23.4 (21.3-25.8) 26.5 (21.3-32.5)
Inhalator Nikotine	2.1 (1.5-2.9)	24.8 (19.1-31.6)
Çamçakiz me Nikotinë	1.5 (1.2-1.7)	19.0 (16.5-21.9)
Bupropion	2.0 (1.8-2.2)	24.2 (22.2-26.4)
Vareniklinë	3.1 (2.5-3.8)	33.2 (28.9-37.8)
Combination therapies	Est OR (95% CI)	Est Shkalla e Abstinencës (95% CI)
Leukoplast + inhalator	2.2 (1.3-2.6)	25.8 (17.3-36.5)
Leukoplast+ çamçakëz	2.6 (2.5-5.2)	26.5 (28.6-45.3)
Leukoplast(LT; > wks) + ad lib NRT (çamçakëz ose sprai)	3.6 (2.5-5.2)	36.5 (28.6-45.3)
Leukoplast+ bupropion	2.5 (1.9-3.4)	28.9 (23.5-25.1)

- Pacientët shpesh shprehin ngurrim për të përdorur mjekime për lënien e duhanit
- Inkurajoni të gjithë pacientët të përdorin mjekime
- Asistoni me zgjidhjen e ndonjë shqetësimi

1

Pajtim

2

Kursi i plotë i terapisë → Rritje e ndërprerjes

1

Shansi më i mirë i suksesit është Vareniklina ose një kombinim i leukoplastit të nikotinës plus një formë më të shpejtë të veprimit.

2

Këto barna nuk janë shërim magjik dhe ju ende do të keni nevojë për shumë vendosmëri për të pasur sukses

3

Ata punojnë duke ulur dëshirën për të pirë duhan por nuk e eliminojnë atë

4

Ata punojnë më mirë nëse i përdorni ato sipas udhëzimeve. Kjo do të thotë marrjen e dozës së plotë dhe përdorimin e saj për gjatësinë e plotë të kurës, edhe nëse mendoni se nuk keni nevojë

5

Nëse keni simptoma të padëshiruara, më lejoni t'i di dhe mund të diskutojmë se çfarë të bëjmë për ta

Urime! Ju keni përfunduar tani kursin e **Farmakoterapisë**. Ne shpresojmë që ky modul t'ju ofrojë një rehati në përdorimin e medikamenteve në dispozicion për pirjen e duhanit. Të gjithë mjekët duhet të jenë të përgatitur për t'i ofruar këto ilaçe të bazuara në dëshmi për klientët e tyre që pinë duhan.

Ndërsa fitoni përvojë dhe rehati në përdorimin e këtyre barnave për të ndihmuar pacientët tuaj ta lënë, ju do të jeni në gjendje ta shihni personalisht vlerën e tyre.

Ne ju inkurajojmë t'i referoheni Udhëzimeve të Trajtimit të Duhanit Evropian 2017 për çdo informacion shtesë që ju nevojitet për të përdorur farmakoterapinë për pirjen e duhanit.

